

מתוך הספר חורבן בילגוראיי "The destruction of Bilgoraj"

גיטל משה-איצ'יס

בחזרה לדף הקודם

Previous

next

גיטל משה-איצ'יס

גיטל משה-איצ'יס [גיטל של משה איצ'ה] מתעסקת הייתה במצוות, היא הכירה את כל האביונים בעיירה, ידעה מי נזקק למעט מרק, מעט קומפוט לחזק את נפשו, היכן ישנה יתומה ענייה שיש להכניסה לחופה וקידושין, מי העני שידו אינה משגת אפילו לכובע לכסות בו את ראשו או זוג מכנסיים, כל צרכי הנזקקים רבצו על ראשה.

ערב שבת, בחוץ ירד שלג רטוב, חשוך היה בחוץ וחלקלק, אצל הסבתה גיטל'ע בבית מואר היה, חם, והניקיון הגיע לכל פינות הבית, האבא איצ'ה חזר מהתפילה, בירך את הכל ב'שלום-עליכם' מילא את הכוס ביין קידוש, והמתין לסבתא להצטרף אליו לקידוש, אבל היא הייתה עסוקה, הכינה משהו, ושמה את שהכינה בתוך סלסילה ונאנחה. אבא סימן לי להזמינה לשולחן, האב קידש והסבתה, דמעות בעיניה, ענתה אמן. היא לא הסבה לשולחן האוכל ורק אמרה: "חינקה'לע לא שלחה היום כדי לקבל מנת אוכל, אני חייבת לגשת אליה ולהביא לה אותו, לא אוכל עד שלא אעשה זאת". הבעתי באזני סבתי את דעתי שאם לא שלחה, כנראה שלא הייתה צריכה.

סבתה שמה בידיי חבילה ובידיה נטלה את סלסילת האוכל ושתינו יצאנו לרחוב החשוך המרוצף בקרח חלקלק. חינקה'לע גרה לא הרחק מהגשר, עלינו במדרגות

החשוכות ונכנסנו לביתה. בחדר בער נר של שבת. חינקה'לע הזקנה שכבה על המיטה, רעבה הייתה, בחלק האחר של הבית הסתובבו ילדים יחפים, על אף עיוורונה, הבחינה בנו וצעקה בשמחה: "גיטל'ע, ברוכה תהיי! סבתה הוציאה את החלות, מעט יין ודגים, אני יצאתי את הבית ממררת בבכי, סבתי הדביקה אותי, בנחת רוח אמרה לי: "בואי ילדתי, עכשיו כשלרעבים ירווח, נוכל גם אנו לאכול".

ילדי הרחוב מתעמרים היו בגד'לן, והוא בקרוס עליו עולמו, נוהג היה לקרוע את מלבושיו. מגיע היה לחלונה של גיטל'ע, ערום, והיא נוהגת הייתה לתת לו פרטי לבוש ומעט אוכל.

שיינדל פלאם נוהגת הייתה לעתים קרובות לשבת אצל גיטל'ע במטבח, סוחר מוורשה שהיה מתארח ואוכל בביתה, הבחין פעם בשיינדל והעיר שחברתה לא רצויה לו, ואין הוא חש בנוח לאכול כשהיא במטבח. גיטל ענתה לו: "לך לאכול לאן שרק תחפוץ, איני צריכה אותך כלל, הם: גד'לן, שיינדל, ואחרים צריכים אותי, ועבורם אני חייה..."

... אבל היטלר ימח-שמו, לא התחשב במעשים טובים, היא הושמדה עם בנה שמואל-אליהו ומשפחתו במיזאטש.

רבקה גולדשטיין מתוך 'חורבן בילגוראיי' עמוד 199

תרגום מיידיש – ישראל בר-און

מתוך הספר חורבן בילגוראיי "From the book "The destruction of Bilgoraj"

Gittel Moshe-Itche's

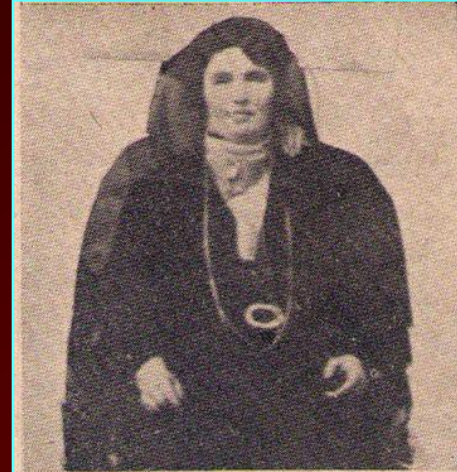
prev.

בחזרה לדף הקודם

Previous

Gittel Moshe-Itche's (Gittel of Moshe-Itche) was occupied with Mitsvas (good deeds). She knew all the poor in town, knew who was in need of some soup, some compote to strengthen his spirit, where is a poor orphan girl who needs to be brought under the Chuppa and Kidushin, who is the poor who cannot even afford to buy a hat to cover his head or a pair of pants. All the necessities of the needy were hanging over her head.

Sabbath eve, wet snow is falling outside, it was dark and slippery out there, at Grandmother Gittleh's there was light, warmth, cleanliness reached all corners of the home. Papa Itche has returned from prayer, greeted all with 'Shalom Aleichem' (peace be on you), filled the glass with Kiddush wine, and waited for grandma to join him for Kiddush. But she was busy. She was preparing something and put what she had prepared in a small basket and sighed. Papa signaled to me to invite her to the table, papa made the Kiddush and grandmother, tears in her eyes, answered 'Amen'. She did not sit at the meal's table and just said, "Chinkaleh did not send for food today, I must go and bring it to her. I will not eat until I do so." I expressed my opinion to my grandmother that if she hasn't done so, perhaps she didn't need any. Grandmother placed a package in my hand and in her hand she carried the little basket with food and we both went out to the dark street paved with slippery ice. Chinkaleh lived not far from the bridge. We climbed the dark steps and entered her home. A Sabbath candle was burning in the room. Old Chinkaleh was lying in bed,

גיטל משה-איצ'יס

hungry she was. In the other part of the home, barefoot children were running around. Despite her blindness, she noticed us and shouted cheerfully, "Gittleh, welcome!" Grandmother took out the challahs (bread for Sabbath), some wine and fish. I left the home sobbing, grandma caught up with me. With satisfaction she said to me: "Come my child. Now that the hungry are satisfied, we too can eat." Children of the street used to abuse Gedl'n and when his world was collapsing, he used to rip his cloths and come to Gittleh's window naked and she would give him some cloths and food.

Sheindl Flam often sat at Gittleh's kitchen. A merchant from Warsaw who used to stay and eat in her home noticed Sheindl once and stated that her company isn't welcome by him and that he does not feel comfortable to eat in the kitchen when she is there. Gittel responded to him: "go eat wherever you wish, I don't need you at all. They, Gedln, Sheindl and others need me, and for them I live"...

...But Hitler, may his name be obliterated, did not consider the good deeds. She perished with her son Shmuel-Eliahu and his family in Mizatch.

Rivka Goldshtein from 'The Destruction of Bilgoraj', p. 199

Translated into English by Daphna Brafman